

Handläggare: Berit Jernberg
Telefon: 08-508 25 405

Till
Socialnämnden

Delrapport från projektet Hedersam

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten.
2. Socialnämnden beslutar att i enlighet med förvaltningens förslag bredda inriktningen på stödboendet Kruton och erbjuda boendeplatser för pojkar/unga män.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Eva Sandberg
Avdelningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Projektet Hedersam är en del av Stockholms stads övergripande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Socialförvaltningen leder projektet som beräknas pågå i tre år. Projektet startade våren 2010. Projektet är kommunövergripande och vänder sig till hela staden. Målgruppen är främst socialtjänstens personal. Samarbete med andra myndigheter och organisationer är av stor vikt för projektet. Projektet har bl.a. i uppdrag att organisera en stadsövergripande utbildningssatsning och driva utvecklingsfrågor inom området. Under 2010 har projektet bl.a. genomfört utbildningar, anordnat seminarier, initierat nätverk, deltagit i metodutveckling samt medverkat i framtagandet av rapporter. I detta tjänsteutlåtande redovisas en rapport om stadens arbete för pojkar och unga män

som är utsatta för hedersrelaterat våld. Rapporten ligger till grund för förslaget att inom ramen för Kruton erbjuda boendeplatser också för pojkar/unga män.

Bakgrund

Under perioden 2007-2009 genomfördes en kartläggning av det hedersrelaterade våldet i Stockholms stad (Dnr 3.2.0169/2009, SAN i maj 2009). Slutsatser från kartläggningen av det hedersrelaterade våldet, samt tidigare erfarenheter från stadens arbete med verksamhetsområdet föreslogs ligga till grund för ett nytt projekt, projektet Hedersam. Förvaltningen föreslog att en stadsövergripande utbildningssatsning skulle genomföras inom verksamhetsområdet.

Kruton är Stockholms stads skyddade boende för flickor/unga kvinnor utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Kruton har 6-8 boendeplatser samt ett stöd- och rådgivningscenter i hedersrelaterade frågor. Ordinarie öppettider för stöd- och rådgivningscentret är måndag-fredag 9.00–16.30, men stöd kan ges även kvällar och helger vid behov. En jourtelefon är öppen dygnet runt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Pågående aktiviteter

Nedan följer en beskrivning av det arbete som initierats av projektet Hedersam och som har pågått under 2010 och som även fortsätter under 2011.

1. Seminarserie i samarbete med utbildningsförvaltningen

I samarbete med utbildningsförvaltningen erbjöd projektet sex tillfällen under höstterminen med aktuella och intressanta föreläsare som talar om arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Inbjudna åhörare var verksamma inom stadens skolor och socialtjänst. Under våren erbjuds fem nya seminarier. Syftet med seminarieserien är att öka intresset och höja medvetandet om hedersrelaterat våld och förtryck, konsekvenser för individ och samhälle. Förhoppningen är att seminarierna blir en arena för diskussion samt leder till att kontakter tas och nätverk byggs över staden. Om seminarierna faller väl ut kommer de att vara ett återkommande inslag under hela projektiden.

2. BBIC i samarbete med Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har tidigare utbildat ett mycket stort antal socialsekreterare i länet i ”Riskbedömningar i ärenden med hedersrelaterat våld. Metodstöd för socialsekreterare som arbetar med barn och ungdom.” Manualen har arbetats fram av utredningsgruppen i Spånga- Tensta. Länsstyrelsen har avslutat sin

utbildningssatsning och projektet Hedersam har övertagit huvudansvaret för utbildningen, i samarbete med Länsstyrelsen. Orsaken till detta är att Stockholm fortfarande har personal att utbilda. Manualen utgår från verksamhetssystemet "Barns behov i centrum" (BBIC) och "Signs of safety".

3. Gift mot sin vilja i samarbete med Ungdomsstyrelsen

Under hösten 2010 genomförde projektet en utbildningsdag tillsammans med Ungdomsstyrelsen och Länsstyrelsen på temat "Gift mot sin vilja", där Ungdomsstyrelsens rapport med samma namn presenterades och föreläsningar hölls. De drygt 100 deltagarna arbetade i olika diskussionsgrupper. Projektet undersöker för närvarande möjligheterna att genomföra en dag under 2011 med föreläsare från Storbritannien inom samma ämne.

4. Utbildningsinsatser genom Kruton

Våld och kontroll i hederns namn

Kruton är Stockholms stads skyddade boende samt stöd- och rådgivningscenter för flickor/unga kvinnor med utländsk härkomst som riskerar att utsättas för eller utsätts för hedersrelaterat våld. Stöd- och rådgivningscenter har även viss kontakt med utsatta pojkar/unga män.

Kruton erbjuder stadens skyddade boenden utbildning i manualen "Våld och kontroll i hederns namn". Manualen är framtagen av Kruton i samarbete med Gryning vård AB samt fil dr Åsa Eldén. Manualen används för att bedöma hot, våld och risk när man vet eller misstänker att någon är utsatt för hedersrelaterat våld. Manualen kan användas som ett underlag till en formell utredning och lämnas till utredande socialtjänst.

Förhoppningen är att om de skyddade boenden som staden anlitar använder manualen så kommer det att innebära en tydlighet mellan de skyddade boendena och placerande socialtjänst som innebär en ökad kvalitet för de placerade ungdomarna.

Kruton har erbjudit och erbjuder även under 2011 två hela utbildningsdagar för socialtjänstens personal samt en heldag för de organisationer som ännu inte gått utbildningen. Detta kommer att följas upp med en halvdag för att fånga upp frågor som kommer upp då man använt sig av manualen.

Lokala utbildningar

Kruton erbjuder alla stadsdelsförvaltningar en utbildningsinsats med grundkunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. Fokus är våldets

mekanismer, information om hur staden arbetar med frågan samt vad staden har att erbjuda. Stadsdelsförvaltningarna bestämmer själva vilka man anser ska bjudas in. Stadsdelsförvaltningarna Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör i samarbete med Farsta har varit först ut på "turnén" och har precis genomfört den sista utbildningsdagen. All personal från socialtjänst, barnomsorg, skola, fritid, bovärdar, kyrkor och andra organisationer har bjudits in. Varje grupp har träffats sammanlagt 1½ dag och alla har haft tre olika tillfällen att välja på. Många har deltagit och alla personalkategorier har varit representerade.

Kruton och övriga organisationer

Kruton erbjuder en halvdag för alla organisationer som får stöd genom organisations- och föreningsutskottet grundutbildning i hedersrelaterat våld och förtryck. De inbjudna organisationerna träffar barn och familjer, t.ex. Verdandi, Bryggan Stockholm (barn till frihetsberövade) och vissa av Stadsmissionens verksamheter.

5. Pojkar och unga män

Hedersam har under året arbetat med att utveckla stödet gällande mottagande och omhändertagande av pojkar/unga män. Kruton har genomfört utvecklingsarbetet och utrett hur målgruppen kan nås. Erfarenheterna från Krutons arbete visar att det är nödvändigt att skapa kvalificerade arbetssätt också för förövarna. Kruton kommer dessutom i kontakt med pojkar och unga män som själva är utsatta för hedersrelaterat våld. Under 2010 har Kruton därför genomfört ett utvecklingsarbete med fokus på gruppen pojkar/unga män. En stor del av arbetet har bestått i att definiera målgruppen, offer/förövare, HBT-ungdomar/killar, killar på flykt p.g.a. felaktigt val av flickvän/partner o.s.v. Kontakt har tagits med Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet, som har fått det nationella uppdraget från regeringen att presentera förslag till allmänna råd gällande arbetet med pojkar/unga män inom målgruppen. Förvaltningen föreslår att Kruton ska kunna erbjuda boendeplatser för målgruppen fr.o.m. våren 2011. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under året.

6. Nätverk

Nätverk för stadens verksamheter

Alla stadsdelsförvaltningar har uppmanats att utse en representant som kan verka som länk mellan stadsdelsförvaltningen och projektet. Här ingår förutom representanter från stadsdelsförvaltningarna även representant från Kruton, Ungdomsmottagningarna, Kriscentrum, Barncentrum, Relationsvårdscenter samt Socialjouren. Nätverkets syfte är att sprida information om aktuella utbildningar och andra relevanta dokument. Flera stadsdelsförvaltningar har egna projekt på

gång inom området hedersrelaterat våld och förtryck. Nätverket har även till syfte att uppmärksamma projektet på förbättrings- och utvecklingsområden.

Nätverk för organisationer

Ett antal organisationer verksamma inom området hedersrelaterat våld och förtryck uppstår stöd från staden. Nätverkets syfte är att erbjuda en arena för organisationerna att mötas, dels att uppmärksamma projektet på förbättrings- och utvecklingsområden. T.ex. har flera organisationer framfört att ett viktigt förbättringsområde är att skapa en "bank" med tolkar, som man kan garantera våldsutsatta kvinnor att de är kända av verksamheterna och 100 % lojala med sitt uppdrag. Förvaltningen instämmer i att detta är en mycket väsentlig fråga och avser att följa frågan under 2011.

Generellt nätverksbyggande

Projektledaren har i sin roll haft möjlighet att knyta kontakter med och mellan olika aktörer verksamma inom området hedersrelaterat våld och förtryck. Projektledaren informerar alltid om Stockholms stads insatser och vad det finns för hjälp och stöd att få. Ett stort antal studiebesök/möten har arrangerats på Krutons stöd- och rådgivningscenter. I projektet ingår också att överblicka de webb-sidor som uppmärksammar och verkar inom området.

7. Utvecklingsområden

Familjearbete

Projektet deltog tillsammans med flera representanter från staden vid den nationella arbetskonferens som Länsstyrelsen anordnar i Stockholm med namnet "Arbete med familjer i en Hederskontext". Detta blev även uppstart för Stockholms utvecklingsarbete gällande familjer. Kruton har arbetat fram modellen "Familjeliv utan (heders)våld. En modell för att bedöma förutsättningar för familjearbete". Då modellen är ny har den använts i för liten utsträckning för att några slutsatser ska kunna dras om dess användbarhet. Projektet följer dock arbetet med modellen för att se om den är möjlig att lansera över hela staden.

Två representanter från Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning åkte till Turkiet på studieresa i syfte att studera familjearbete i familjer där hedersrelaterat våld och förtryck förekommer. Projektet var med och finansierade resan för två deltagare och har fått ta del av deras erfarenheter. I mars 2011 anordnar Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ett seminarium om sina erfarenheter från resan.

De två socialarbetarna från Spånga-Tensta ingår i en arbetsgrupp som organiserar en workshop på temat familjearbete i april för hela staden. Till dagen är även föreläsare inbjudna från Göteborg som föreläser på "Fem steg – socialtjänstens

arbete med familjer där barnen utsatts för sådant hedersrelaterat våld att de måste skyddas”.

Mänskliga rättigheter i samarbete med förvaltningens utvecklingsenhet

Under våren planerar projektet att påbörja ett utvecklingsarbete tillsammans med förvaltningens utvecklingsenhet och Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Arbetet är tänkt som en pilot och syftar till att utveckla en modell för förebyggande arbete. Arbetet är inriktat på föräldrars delaktighet och stadsdelsförvaltningens alla verksamheter som riktar sig till barn, ungdom och familj kommer att involveras.

”Ur barnens perspektiv” ett samarbete med SKR

I samarbete med SKR (Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund) arrangerar projektet Hedersam en utbildningsdag i maj. Fokus är på våld i nära relationer. Utbildningsdagen, är ett samarrangemang mellan projektet Hedersam och SKR:s projekt ”Ur Barnens perspektiv”, finansierat av Allmänna Arvsonden. Syftet med dagen är att sprida kunskap om projektet ”Ur Barnens perspektiv” och de metodmaterial som projektet har tagit fram på sju språk och där man använder sig av den översatta filmen ”Jag sa att jag hade en mardröm”. Dagen vänder sig till kvinnojourer i Stockholm inklusive stadens Kriscentrum, intresserad socialtjänst och utvalda organisationer som Stockholms stad samarbetar med.

Utveckling av eftervård och öppenvård

Allt fler signaler kommer på att samhället inte alltid har kunnat bistå de unga människor som brutit med sina familjer p.g.a. hedersrelaterat våld och förtryck. Det verkar finnas en ökad sårbarhet och risk för att hamna i missbruk, prostitution och kriminalitet. Detta är något som projektet kommer att undersöka närmare och se om det finns goda exempel på eftervård att utveckla vidare.

BBIC

Ett arbete ska påbörjas för att integrera frågeställningar om hedersrelaterat våld och hedersnormer i BBIC- systemet för hela staden. Arbetet bör efter en tid utvärderas för att säkerställa att säkerheten för de utredda barnen och ungdomarna faktiskt har ökat och att frågor om hedersrelaterat våld och förtryck har blivit belysta i utredningen.

Stadens kvinnofridsprogram

Projektledaren för projektet Hedersam kommer att vara delaktig i arbetsprocessen med revidering av stadens kvinnofridsprogram och se på vilket sätt frågor om hedersrelaterat våld och förtryck kan belysas inom ramen för dokumentet. Förslaget till nytt kvinnofridsprogram beräknas föreläggas socialnämnden för beslut innan sommaren 2011.

Hedershus

Projektledaren för Hedersam har kontakt med ansvarig projektledare för Hedershus på Länsstyrelsen och håller sig informerad om det utvecklingsarbete som pågår där. Projektledaren har ingått i en av Hedershus referensgrupper.